

ДИТЯЧА ВПЕРТІСТЬ

— Що ж таке впертість?

Це відповідна реакція дітей на гірке відкриття, що вони можуть не все, що хочуть; *хибне ствердження дитиною своєї волі, самостійності і незалежності свого "Я"*. Це відбувається тоді (приблизно з 18 місяців), коли у дитини виникає гостре бажання досліджувати все, що є навколо: мамині фужери, татовий комп'ютер, вміст усіх шаф, а тут чує «не можна»; «не рухай»; «відійди». Якщо дорослі заважають малюкові у його дослідженнях, він обирає найкращий спосіб оборони — впертість.

Кожна дитина проходить через декілька «віків впертості» — вони ж і так звані перехідні.

Перший — десь між 2,5 — 3,5 роками. В цей вік дитина виділяє себе як «Я» серед великої кількості людей, які її оточують, протиставляючи себе їм. Вона хоче утвердитися у своєму праві на самостійність — «Я сам» буду ходити по калюжах, вдягатися, прати одяг і т.ін. Часто батьки, втомлені від безлічі «не хочу», «не буду», «не так», «засучують рукави» і починають всерйоз карати, не розуміючи, що в такий спосіб дитина, поки ще неусвідомлено, вчиться стверджувати свою волю, приймати рішення, бути самостійною. Безумовно, це величезна батьківська помилка. Володимир Леві радить (попереджаючи, що всі поради вимагають корекції на конкретну дитину): приблизно в 1/3 випадків треба поступитися своїй дитині; в 1/3 — настояти на своєму рішенні (якщо сказано «ні», воно і має бути твердим — «ні») і в 1/3 — залишити питання відкритим, тобто відволікти, переключити увагу на інше, знайти замітник і т.ін.

— *Як бути, якщо напад впертості найчастіше припадає на час відвідування магазину, інших громадських місць? Дитина плаче, кричить, тупає ногами, батькам соромно перед сторонніми...*

Якщо батьки знають про нахили дитини вимагати на ринку, в магазині якісь речі, слід заздалегідь пояснити їй, що у ваші наміри з певних причин ця покупка не входить.

Якщо ж все-таки впертості не вдалося попередити, треба намагатися не втрачати самовладання, залишатися спокійними. Сварити дитину не має сенсу, оскільки вона не сприйме ваших слів.

Дуже важливо не залишати дитину саму. Дайте їй зрозуміти, що ви — поряд і розумієте як вона страждає. Проявляйте витримку, але будьте твердими: не купляйте іграшку, якщо вже сказали «ні». Ваша дитина повинна знати, що криком і тупотінням нічого не досягне. Але це не означає, що ви не дасте малюкові вмовити купити йому, скажімо, морозиво. Час від часу компроміс може бути доволі доречним. Однак дитина повинна завжди знати, у чому вона може з вами домовитися.

В загальному, психологи вважають, що, якщо діти після 3-х років все ще продовжують бути впертими, то йдеться вже не про «нормальну», а про «фіксовану» впертість, тобто, діти вже використовують свою впертість як тиск на батьків (а це результати неправильної тактики виховання дітей до 3-х років).

— *Що потрібно робити батькам, якщо дитина дуже бурно реагує на те, що їй щось не дозволили, б'ється головою о підлогу, сильно кричить і є загроза непритомності?*

Під час нападу впертості у дітей виробляється велика кількість адреналіну — гормону, який викликає стрес. І тут вони виявляють неймовірну силу, кидаються на підлогу, брикаються ногами, розмахують руками. Але найчастіше кричать, поки в них не перехопить дихання. Деякі діти навіть затримують дихання, поки не стануть непритомними. Зрозуміло, що батькам стає не по собі. Але все не так страшно, як може здаватись. Дихання відновлюється знову раніш, ніж стане критичним (в деяких випадках допомагає мокрий компрес па чоло). Під час нападу впертості діти погано чують і бачать, не терплять, якщо їх у цей момент рухають руками. Вони повністю не володіють собою.

Звичайно, напад впертості продовжується декілька хвилин. У складній формі — до години. Такі напади дуже стомливі, після них діти почувають себе спустошеними.

Попередити спалах впертості можливо не завжди, оскільки батьки не можуть знати всіх планів своїх дітей. Найкраща тактика — падати Вашій дитині як можна більше духовної і фізичної свободи.

Нападу впертості у дітей інколи можна уникнути з самого початку. Вони дуже не люблять, коли їх переривають під час гри. Прикро, коли матір, як навмисне, кличе їсти, коли її малюк зайнятий іграшковою конячкою. Або коли батько каже своїй дочці, що час йти до дому саме тоді, коли пісочна фортеця майже завершена.

У такій ситуації допоможе тільки одне — повільна підготовка до змін, що мають відбутися, наприклад, варто сказати: «Коли велика стрілка годинника підніметься на цифру 9, ми будемо збиратися до бабусі. Закінчуй свої справи». /За матеріалами газети "Сім'я"/.

До уваги батьків

! Дуже часто вередливість і впертість виникають як наслідок спілкування з батьками, які схильні до невротичних реакцій. В таких сім'ях дорослі, зазвичай, не здатні створити умови для правильного виховання дитини, вони тільки поглиблюють їх хворобливі нахили. Нервові діти надзвичайно вразливі: їх легко образити, роздратувати, їх характеризують підвищена тривожність і страхи, вони втрачають самоконтроль через найменші дрібниці. У таких випадках допомогти може лише кваліфікований дитячий психолог, який працюватиме і з малюком, і з його батьками.

! Вередування часто спричиняють самі батьки, якщо вони не виробили єдиних вимог до дитини, застосовують різні стилі спілкування. Наприклад, батько намагається тримати дитину у «їжачкових рукавицях», а матір потурає усім її примхам.

! Вередливою може стати дитина — кумир сім'ї, якщо матуся, татусь, дідусь

і бабуся намагаються задовільнити всі її бажання, адже онучок (онученька) у них єдина радість. А малюк, відчуваючи це, хоче все більше і більше, не рахуючись ні з чим і ні з ким.

! Вередлива дитина і тоді, коли їй приділяють явно недостатньо уваги і в такий спосіб вона хоче її привернути до себе.

! Перед тим як щось забороняти, треба добре подумати чи варто, але, якщо вже сказано «ні», дотримуватись свого слова.

! Якщо дитина стала неслухняною, у неї погано виходить те, з чим вона раніше справлялася легко, не треба відмовляти їй у radoщах і перетворювати її життя в пекло. В такі моменти слушно буде пригадати, що вчені дійшли висновку про хвилеподібну циклічність у настрої і поведінці дитини. У 2 роки дитина спокійна, дружелюбна, у 2,5 — неспокійна, у 3 — рівна, врівноважена, у 3,5 — неспокійна, дратівлива, у 4 — енергійна, «завойовницька», у 4,5 — замкнута, невротична, у 5 — спокійна, рівна, контактна, у 5,5 і 6 — неспокійна, у 6,5 — врівноважена, у 7 — знову неспокійна, дратівлива, у 8 — енергійна, «завойовницька», у 9 — замкнута, невротична, в 10 років — знову спокійна, контактна. А далі та ж сама періодичність: в 11 років — неспокійна, у 12 — врівноважена, у 13 — неспокійна, у 14 — енергійна, у 15 — замкнута, у 16 — спокійна, контактна.

Не всі діти в однаковій мірі відповідають таким віковим характеристикам. Психологи подають цю схему для того, щоби батьки, вихователі дитячих садочків, вчителі з розумінням ставились до перепадів у настрої і поведінці дітей і терпляче чекали, коли важка смуга пройде і зміниться на легку і приємну.